

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την «Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για τη δεύτερη τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1360/90 περί συστάσεως Ευρωπαϊκού Ιδρύματος Επαγγελματικής Εκπαίδευσης»⁽¹⁾

(98/C 19/13)

Στις 25 Ιουνίου 1997, και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα εξωτερικών σχέσεων, εμπορικής και αναπτυξιακής πολιτικής, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 9 Οκτωβρίου 1997 με βάση την εισηγητική έκθεση της κας Cassina.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κατά τη 349η σύνοδο ολομέλειάς της, συνεδρίαση της 29ης Οκτωβρίου 1997, υιοθέτησε με 111 ψήφους υπέρ, 3 κατά και 4 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Με τον κανονισμό αριθ. 1360/90 του Συμβουλίου δημιουργήθηκε ένα ευρωπαϊκό ίδρυμα επαγγελματικής εκπαίδευσης με σκοπό να συμβάλει στην ανάπτυξη των συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης που εντάσσονται στο πρόγραμμα Phare. Με την πρώτη τροποποίηση του κανονισμού αυτού (αριθ. 2063/94), το πεδίο δράσης του ιδρύματος επεκτάθηκε προκειμένου να καλυφθούν όλες οι χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Tacis. Σήμερα, το πεδίο δράσης του ιδρύματος περιλαμβάνει 25 χώρες⁽²⁾. Έδρα του είναι το Τορίνο και λειτουργεί από τριετίας.

1.2. Στόχος της παρούσας πρότασης τροποποίησης είναι η επέκταση προς τους μεσογειακούς εταίρους του πεδίου δραστηριότητας του ιδρύματος, και μαζί η εμπέδωση και αποτελεσματικότερη απόδοση του έργου του εν λόγω ιδρύματος. Για την επίτευξη του αποτελέσματος αυτού, διευκρινίζονται οι ρόλοι και οι λειτουργίες των στελεχών και των οργάνων που το διευθύνουν και προσδιορίζονται καλύτερα οι ευθύνες των διαφόρων φορέων. Με τον τρόπο αυτό θα ευνοηθεί η χάραξη στρατηγικών κατάρτισης για την καλύτερη χρησιμοποίηση όλων — αρχής γενομένης από την ίδια την Επιτροπή —, θα αυξηθούν οι δυνατότητες προβλέψεως του ιδρύματος και θα ενισχυθεί η συνοχή μεταξύ των άλλων τομέων της ευρωμεσογειακής σχέσης καθώς και οι πρωτοβουλίες συνεργασίας για την ανάπτυξη συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης για όλη την περιοχή.

1.3. Η ΟΚΕ ανέκαθεν υποστήριζε ότι η συνεργασία στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης με τις τρίτες χώρες έχει στρατηγική σημασία. Στις χώρες μέλη, η ανάπτυξη διαφορετικών συστημάτων κατάρτισης αλλά υψηλής ποιότητας απετέλεσε και αποτελεί ουσιαστική συνιστώσα της οικονομικής ανάπτυξης, της σχέσεως μεταξύ ανθρώπου και εργασίας, της εμπειώσεως μιας ποιοτικής ανταγωνιστικότητας και του δυναμισμού των ανταλλαγών. Με άλλα λόγια, η επένδυση σε ανθρώ-

πινους πόρους αποτελεί πρωταρχικό δυναμικό στοιχείο διεργασίας για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσεως με τις χώρες της Μεσογείου που προβλέπει σύντομα τη δημιουργία ζώνης ελεύθερων συναλλαγών (έως το 2010), σε μία περιοχή κοινής ευημερίας, σταθερότητας και δημοκρατίας με βάση το διάλογο, είναι ουσιαστική η χάραξη μίας ειδικής προτεραιότητας για τη συνεργασία στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης.

1.4. Η ΟΚΕ πεπεισμένη ότι το ίδρυμα μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην κοινή ανάπτυξη της ευρωμεσογειακής περιοχής, επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Σκοπός του ιδρύματος δεν είναι ειδικά η διαχείριση των προγραμμάτων αλλά μάλλον η υποστήριξη της εφαρμογής, μέσω αναλύσεων των αναγκών, για την επίτευξη μιας προωθημένης και προσαρμοσμένης κατάρτισης και μαζί η σκιαγράφηση προληπτικών και συγκεκριμένων στρατηγικών παρέμβασης.

2.1.1. Στο άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1360/89 ορίζονται τα καθήκοντα του ιδρύματος μεταξύ των οποίων και τα εξής:

- καθορισμός των αναγκών και προτεραιοτήτων της κατάρτισης σε συνεργασία με τους αρμόδιους των επιλέξιμων χωρών·
- διάδοση των πληροφοριών σχετικά με τις τρέχουσες πρωτοβουλίες καθώς και σχετικά με τις μελλοντικές απαιτήσεις, διάδοση των πληροφοριών δια μέσου δημοσιεύσεων, συνεδριάσεων και άλλων μέσων·
- συμμετοχή σε πρωτοβουλίες που περιλαμβάνονται σε πρότυπα σχέδια για τη δημιουργία ειδικευμένων πολυεθνικών ομάδων και για την επιλογή των έργων κοινής χρηματοδότησης και κατόπιν σχετικής αιτήσεως της Επιτροπής ή του Συμβουλίου για την υλοποίηση προγραμμάτων·

⁽¹⁾ ΕΕ C 156 της 24. 5. 1997, σ. 27.

⁽²⁾ Στο πλαίσιο του προγράμματος Phare: Αλβανία, Βουλγαρία, Εσθονία, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία, Πολωνία, Ρουμανία, Τσεχική Δημοκρατία, Σλοβακία, Σλοβενία και ΠΓΔΜ· στο πλαίσιο του προγράμματος Tacis: Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Λευκορωσία, Γεωργία, Καζακιστάν, Κιργιστάν, Μολδαβία, Ουζμπεκιστάν, Ρωσική Ομοσπονδία, Τατζικιστάν, Τουρκμενιστάν, Ουκρανία και Μογγολία.

- επισήμανση των φορέων και των ατόμων με αποδεδειγμένη εμπειρία για τον σχεδιασμό, την προετοιμασία και την εκτέλεση ή διαχείριση προγραμμάτων·
- καθορισμός των διαδικασιών κατακύρωσης και για τα σχέδια που χρηματοδοτούνται πλήρως ή εν μέρει από το ίδρυμα (καθήκον του διοικητικού συμβουλίου·
- συνεργασία με την Επιτροπή για την αξιολόγηση της γενικότερης αποτελεσματικότητας της βοήθειας στον τομέα της κατάρτισης.

2.2. Η ΟΚΕ ενδιαφέρεται ιδιαίτερος για τη δραστηριότητα του ιδρύματος και για την εξεταζόμενη πρόταση λόγω του ρόλου που διαδραματίζει η ΟΚΕ στα πλαίσια της ευρωμεσογειακής εταιρικής σχέσεως και διότι από καιρού ζητεί από τα όργανα της ΕΕ να επιδείξουν μεγαλύτερη συνοχή, μεγαλύτερο άνοιγμα και μεγαλύτερη προσήλωση για να ευνοηθεί η συμμετοχή των μεσογειακών εταίρων στις εμπειρίες και τα προγράμματα της Κοινότητας όσον αφορά την επαγγελματική εκπαίδευση.

2.3. Η Ευρωμεσογειακή Διυπουργική Διάσκεψη που πραγματοποιήθηκε στη Βαρκελώνη το Νοέμβριο του 1995, όρισε στην ΟΚΕ το καθήκον να «εξασφαλίζει επαφές με τους ομολόγους της και τους αντίστοιχους μεσογειακούς οργανισμούς με σκοπό να συμβάλει στην καλύτερη κατανόηση των μεγάλων θεμάτων που αφορούν την ευρωμεσογειακή σχέση». Στο πλαίσιο αυτό, η ΟΚΕ, σε συνεργασία με τα Οικονομικά και Κοινωνικά Συμβούλια των χωρών μελών, έχει εντατικοποιήσει τις επαφές και τη συνεργασία με τους εταίρους της μεσογειακής λεκάνης και εξετάσει το θέμα της επαγγελματικής κατάρτισης σε διάφορες συνεδριάσεις καθώς και στις γραπτές συμβολές της, αναζητώντας πάντοτε να προωθήσει συγκεκριμένους τρόπους έρευνας και μεθοδολογίες προσεγγίσεως.

2.3.1. Στην έκθεσή της για τη «δημιουργία ζώνης ελεύθερων συναλλαγών και μεταναστευτικών ροών» που εκπόνησε για την οικονομική και κοινωνική Διάσκεψη Κορυφής που πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι στις 21 και 22 Νοεμβρίου 1996, η ΟΚΕ τόνιζε ότι μία επαγγελματική ειδίκευση προσαρμοσμένη, προωθημένη και διαμορφωμένη σε συνεργασία με τους διάφορους οικονομικούς και κοινωνικούς τομείς των μεσογειακών εταίρων και των κρατών μελών αποτελεί το κλειδί για την ανάπτυξη συγκρίσιμων επιπέδων ανταγωνιστικότητας και για να ευνοηθεί η ροή συναλλαγών και η διοχέτευση επενδύσεων που είναι απαραίτητες για την ανάπτυξη δημιουργικών δραστηριοτήτων απασχόλησης. Συγκεκριμένα, η ΟΚΕ τόνιζε ότι είναι στρατηγικής σημασίας η κατάρτιση εκπαιδευτών και διοικητικών στελεχών και η αξιοποίηση των ανθρωπίνων πόρων που αποτελούν οι εργαζόμενοι των μεσογειακών χωρών είτε έχουν είτε δεν έχουν μεταναστευτική εμπειρία στις χώρες της ΕΕ.

2.3.2. Εν συνεχεία, η ΟΚΕ εκπόνησε έγγραφο ενόψει της προσεχούς οικονομικής και κοινωνικής Διασκέψεως Κορυφής που θα πραγματοποιηθεί στο Μαρόκο το Νοέμβριο 1997 με θέμα «Ο ρόλος των οικονομικών και κοινωνικών κύκλων για την εφαρμογή των κοινωνικών συνοδευτικών μέτρων (ειδικότερα στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης), για την ανάπτυξη και την ευθυγράμμιση των οικονομιών».

2.3.2.1. Στο κείμενο αυτό τονιζόταν ότι ο ρόλος το οποίο διαδραματίζουν στα κράτη μέλη οι κοινωνικοί εταίροι όσον αφορά την επαγγελματική κατάρτιση μπορεί και πρέπει να χρησιμοποιηθεί ως βάση για τους κοινωνικούς εταίρους των

μεσογειακών χωρών για να αποκτήσουν την ευθύνη αυτή έχοντας στη διάθεσή τους τα κατάλληλα μέσα και ζητούσε τη δημιουργία διακρατικών δικτύων που να επωφελούνται «από τις υφιστάμενες δομές στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης».

2.3.2.2. Συγκεκριμένα, προτείνεται η δημιουργία ενός εμβρυακού παρατηρητηρίου της αγοράς εργασίας που να εξασφαλίζει επίσης και την εποπτεία των μεταναστευτικών ροών και να είναι σε θέση να επωφελείται από τη βοήθεια των ευρωπαϊκών οργάνων, συγκεκριμένα από το ίδρυμα για την επαγγελματική κατάρτιση στο οποίο αναφέρεται η παρούσα γνωμοδότηση.

2.4. Όλα αυτά συνεπάγονται ότι η ΟΚΕ πρέπει να αντιμετωπίσει με μεγάλη προσοχή και να υποστηρίξει πλήρως την πρόταση για τη σύσταση του ιδρύματος. Επιπλέον η ΟΚΕ δηλώνει ότι είναι έτοιμη να συμβάλει στις δραστηριότητες που θα αναπτύξει το ίδρυμα και ζητεί από την Επιτροπή να μην περιοριστεί μόνο στην αποστολή της ετήσιας έκθεσης στην ΟΚΕ, όπως προβλέπεται από το άρθρο 5 παράγραφος 9 του κανονισμού, αλλά να ζητεί συστηματικώς τη γνώμη της.

2.5. Τέλος η ΟΚΕ, χωρίς να θέλει να προτείνει στη φάση αυτή, θέματα προτεραιότητας για τις εργασίες του ιδρύματος, τονίζει ότι ορισμένες ιδιαιτερότητες της μεσογειακής περιοχής πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο μεγάλης προσοχής: συγκεκριμένα, το ζήτημα των ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών πρέπει να αποτελέσει ένα από τα κλειδιά σταθερής μεθοδολογικής προσεγγίσεως κατά τον καθορισμό των διαφόρων προγραμμάτων.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Με την προτεινόμενη τροποποίηση του άρθρου 2, διευκρινίζεται το πλαίσιο — «οι γενικές κατευθυντήριες γραμμές που θα ορίσει η Επιτροπή» — εντός του οποίου λειτουργεί το ίδρυμα. Η τροποποίηση αυτή αφορά τόσο το ίδιο το ίδρυμα από το οποίο ζητείται να επιδείξει μεγαλύτερη συνοχή με τις πολιτικές της ΕΕ όσον αφορά τις τρίτες χώρες, όσο και την ίδια την Επιτροπή η οποία, βάσει των διαφόρων συνιστωσών αυτής, πρέπει να προσδιορίσει ένα σφαιρικό πλαίσιο συνεκτικών κατευθυντήριων γραμμών για το θέμα αυτό. Η ΟΚΕ εγκρίνει την τροποποίηση.

3.2. Με την τροποποίηση του άρθρου 4 παράγραφος 1, υποχρεώνεται η Επιτροπή να διασφαλίσει τη συνεργασία με παρόμοιους κοινοτικούς οργανισμούς, ειδικότερα το CEDEFOP που λειτουργεί στο πεδίο των στρατηγικών κατάρτισης στο πλαίσιο της ΕΕ. Και στην περίπτωση αυτή η τροποποίηση καταδεικνύει την ανάγκη μεγαλύτερης συμμετοχής και ευθύνης από πλευράς ΟΚΕ. Η ΟΚΕ εγκρίνει την τροποποίηση.

3.3. Όσον αφορά τη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου — άρθρο 5 παράγραφος 1 και άρθρο 5 παράγραφος 4 —, η πρόταση με την οποία προτείνεται να αυξηθεί ο αριθμός των εκπροσώπων της Επιτροπής από δύο σε τρεις, με διατήρηση του δικαιώματος της αντιπροσωπείας της Επιτροπής σε μία ψήφο,

πρέπει να ερμηνευθεί στο φως των προηγούμενων τροποποιήσεων: το ζήτημα δεν είναι να αποδοθεί στην Επιτροπή μεγαλύτερη βαρύτητα στα πλαίσια του Διοικητικού Συμβουλίου που αποτελείται έως σήμερα από έναν εκπρόσωπο για κάθε κράτος και από δύο εκπροσώπους της Επιτροπής (ένας εκ των οποίων προεδρεύει του Διοικητικού Συμβουλίου χωρίς δικαίωμα ψήφου), αλλά να δοθεί η δυνατότητα στις διάφορες ειδικές αρμοδιότητες να συνδιαλέγονται για την αναζήτηση της μεγαλύτερης δυνατής αποτελεσματικότητας. Η ΟΚΕ εγκρίνει την τροποποίηση.

3.4. Με την τροποποίηση του άρθρου 5 παράγραφος 7, ορίζεται η διορία για την παρουσίαση του ετήσιου προγράμματος από 30ης Νοεμβρίου του προηγούμενου έτους, στην αρχή κάθε έτους εφαρμογής του ίδιου του προγράμματος και καθιερώνεται η δυνατότητα αναπροσαρμογής του κατά τη διάρκεια του έτους. Η τροποποίηση αυτή πρέπει να κατανοηθεί σε συνδυασμό με το άρθρο 10 παράγραφος 1 και 2 (διαδικασία του προϋπολογισμού) που υποχρεώνει το διευθυντή να υποβάλει τον προϋπολογισμό στην αρχή κάθε οικονομικού έτους και το Διοικητικό Συμβούλιο να το εγκρίνει έως τις 15 Φεβρουαρίου. Με την τροποποίηση αυτή, αν και δεσμεύονται τα περιεχόμενα (ετήσιο πρόγραμμα σε τριετή προοπτική) με τους διαθέσιμους πόρους, δίνεται η δυνατότητα όμως να υπάρχει μία ορισμένη ελαστικότητα εφαρμογής κατά τη διάρκεια του έτους. Η ΟΚΕ θεωρεί σκόπιμη την τροποποίηση αυτή.

3.5. Ο ρόλος του διευθυντή ενισχύεται με την τροποποίηση του άρθρου 7 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο που του αποδίδεται όχι μόνο η απλή αυτή αρμοδιότητα αλλά και η ευθύνη για την «ορθή εκτέλεση των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και των κατευθυντήριων γραμμών για τη δραστηριότητα του ιδρύματος». Πράγμα που παρέχει ευρύτερη εξουσία εκτέλεσης στον διευθυντή και τον παρακινεί να αναπτύξει σκόπιμες συνέχειες με τις πολιτικές αρχές της ΕΕ (Επιτροπή και κράτη μέλη).

Στην προτεινόμενη τροποποίηση της πρώτης παραγράφου του άρθρου 7, αναφέρεται ότι η θητεία του διευθυντή, η οποία προηγουμένως ήταν πενταετούς διάρκειας με δυνατότητα ανανέωσης διαρκεί «από τρία έως πέντε έτη και μπορεί να ανανεωθεί ύστερα από πρόταση της Επιτροπής». Η ΟΚΕ διατηρεί επιφυλάξεις για την εν λόγω τροποποίηση: πράγματι, στα λοιπά ανάλογα ιδρύματα, η θητεία είναι πενταετούς διάρκειας. Σύμφωνα με την ΟΚΕ, η διάρκεια της πρώτης θητείας

μπορεί να ορισθεί σε πέντε έτη, με δυνατότητα ανανέωσης επί μία ακόμη πενταετία.

3.6. Με την τροποποίηση του άρθρου 10 παράγραφος 4, το Διοικητικό Συμβούλιο έχει την υποχρέωση να εγκρίνει το πρόγραμμα εργασίας και τον ετήσιο προϋπολογισμό του. Με την τροποποίηση αυτή δεν καθίσταται μόνο ορθολογικότερη η διαδικασία λήψης αποφάσεων για τις δραστηριότητες του ιδρύματος, αλλά επιτυγχάνεται κυρίως μία σημαντική ισοτιμία των αποφάσεων για τις εργασίες (περιεχόμενο) και των αποφάσεων για τους πόρους του ιδρύματος. Η ΟΚΕ εγκρίνει την τροποποίηση.

3.7. Στον ορισμό των μελών της συμβουλευτικής επιτροπής, έργο της οποίας είναι να υποβάλει γνώμες στο Διοικητικό Συμβούλιο είτε κατόπιν αιτήσεως αυτού είτε με δική της πρωτοβουλία, θα πρέπει να συμμετέχει και η Επιτροπή, σύμφωνα με την τροποποίηση του άρθρου 6 παράγραφος 1 και 2. Η πρόταση τροποποίησης φαίνεται ορθή. Η ΟΚΕ εντούτοις, σημειώνει ότι το όργανο αυτό είναι αρκετά ευρύ. Περιλαμβάνει πράγματι δύο εμπειρογνώμονες για κάθε κράτος μέλος, για κάθε επιλέξιμη χώρα και δύο για τους κοινοτικούς εταίρους σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Αν και έχει ουσιαστική σημασία το γεγονός ότι στο συμβουλευτικό αυτό όργανο πρέπει να εκπροσωπούνται όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, είναι σκόπιμο το όργανο αυτό να αναπτύσσει αποτελεσματικό έργο. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι η συμβουλευτική επιτροπή πρέπει να εργάζεται ολόενα και περισσότερο με στενές ομάδες (θεματικές ή κατά περιοχή) και ότι οι γνωμοδοτήσεις τους θα πρέπει να εντάσσονται εγκαίρως στη γενικότερη διαδικασία λήψης αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.

3.8. Στην εισαγωγή της προτάσεώς της η Επιτροπή διαβεβαιώνει ρητώς ότι δεν προβλέπει οργανικές τροποποιήσεις του ιδρύματος. Η ΟΚΕ ευχεται, στο πλαίσιο της αναγκαίας αναδιάρθρωσης των καθηκόντων των υπαλλήλων να επιδιωχθεί η ενδυνάμωση της επαγγελματικότητας και των κινήτρων των υπαλλήλων, μέσω της ενθαρρύνσεως ειδικότερα κάθε δυνατότητας για χρήσιμη κατάρτιση ώστε να βοηθηθούν και να αποκτήσουν τις ειδικές ικανότητες οι οποίες είναι απαραίτητες για να ανταποκριθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στις απαιτήσεις επαγγελματικής εκπαίδευσης των μεσογειακών χωρών. Η ΟΚΕ συνιστά οι προτάσεις της Επιτροπής, στο πλαίσιο της διαδικασίας για τον προϋπολογισμό, να λαμβάνουν υπόψη αυτή την απαίτηση και οι αρμόδιες για τον προϋπολογισμό αρχές να εξετάζουν κατά συνεπεία κατά πόσο είναι χρήσιμο να αυξηθεί, έστω και περιορισμένα, η συνδρομή στο Ίδρυμα.

Βρυξέλλες, 29 Οκτωβρίου 1997.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS